

Temat: II rozbiór Polski

Cel lekcji: poznasz dalsze losy Konstytucji 3 maja

NaCoBeZu:

- wymieniasz skutki konfederacji targowickiej
- omawiasz krótko wojnę w obronie Konstytucji 3 maja
- znasz daty 1792r., 1793r.
- wymieniasz państwa, które dokonały II rozbioru Polski

Konfederacja targowicka

Uchwalenie Konstytucji 3 Maja zaniepokoiło przeciwników reform, zwłaszcza zaś wielu magnatów polskich. Postanowili oni uczynić wszystko, byle tylko nie utracić swej dotychczasowej władzy. Również państwa zaborcze były zainteresowane tym, aby nie dopuścić do żadnych reform w Polsce. Na polecenie Katarzyny II główni przeciwnicy reform w Polsce: Szczęsny Potocki, Seweryn Rzewuski i Ksawery Branicki, ogłosili w ukraińskim miasteczku Targowica zawiązanie konfederacji, której celem było obalenie postanowień Konstytucji 3 Maja. Akt konfederacji był przygotowany w Petersburgu, a tylko ogłoszony w Targowicy. Targowiczanie nazwali konstytucję „gwałcicielką wolności szlacheckiej” i oświadczyli, że występują w obronie wiary katolickiej, *liberum veto*, wolnej elekcji i innych dawnych przywilejów. Katarzyna II udzieliła im pomocy.

Konfederacja targowicka (potoczna nazwa: targowica) – nazwa pochodzi od miejscowości Targowica, dziś to polski synonim (czyli wyraz bliskoznaczny, odpowiednik) zdrady narodu i państwa; symbol zdrady narodowej

Targowica doprowadziła do wojny polsko-rosyjskiej i upadku dzieła reform Konstytucji 3 maja, a ostatecznie do II rozbioru Polski.

Wojna polsko-rosyjska (1792r.) – wojna w obronie Konstytucji 3 Maja

W 1792 r. armia carska licząca około 100 tys. Ludzi przekroczyła granice Rzeczypospolitej. Do odparcia najazdu Polska była źle przygotowana. Mogła wystawić zaledwie 57 tys. żołnierzy. W dodatku niektórzy dowódcy tej nielicznej armii sprzyjali konfederacji targowickiej. W tej sytuacji niewiele pomógł zapał mieszczan, którzy byli gotowi wystąpić zbrojnie w obronie kraju. Mimo liczebnej przewagi armii rosyjskiej Polacy odnieśli kilka sukcesów. Pod **Zieleńcami** na Ukrainie pokonał wojska nieprzyjacielskie bratanek króla książe **Józef Poniatowski**, a pod **Dubienką** nad Bugiem wstrzymał silniejsze oddziały wroga- Tadeusz Kościuszko. ...Jednak sytuacja była bardzo ciężka, tym bardziej, że Polska nie mogła liczyć na żadną pomoc.

Ciekawostka! Dla uczczenia zwycięstw pod Zieleńcami król ustanowił **Order Virtuti Militari** (po łacinie: męstwo wojennemu) Do dziś jest on najwyższym polskim odznaczeniem wojskowym.

(Patrz podręcznik str. 214)

Ostateczny cios nadziejom wszystkich patriotów zadał sam król Stanisław August. Od początku wojny nie wierzył w jej powodzenie i po dwóch miesiącach walk wydał rozkaz zaprzestania działań wojennych, przechodząc jednocześnie na stronę konfederatów. Król łudził się, że zjedna tym sobie Katarzynę II i uchroni Polskę przed nowym rozbiorem. W odpowiedzi na ten krok króla wielu przywódców stronnictwa patriotycznego wyjechało za granicę, głównie do Saksonii. Około 200 oficerów wystąpiło z szeregów wojskowych. Wśród nich znajdowali się książe Józef Poniatowski i Tadeusz Kościuszko. Kraj zajęły wojska rosyjskie, a władza przeszła w ręce targowiczian.

Praca z mapą (podręcznik str.215)

Proszę wykonajcie zadania , których treść znajdziecie pod mapą.

II rozbiór Polski

Odniosłszy zwycięstwo, targowiczanie przystąpili do burzenia wszystkiego co stworzył Sejm Czteroletni. Odwołali Konstytucję 3 maja , zamknęto postępowe czasopisma. Targowiczanie wykorzystywali swe rządy także do pomnażania osobistego bogactwa (wyznaczali sobie wysokie pensje, zagarniali majątki tych wszystkich, którzy opuścili kraj)

... Tymczasem Prusy i Rosja doszły do porozumienia w sprawie II rozbioru Polski. **W 1793r. został podpisany nowy traktat rozbiorowy.** Austria nie wzięła w nim udziału, gdyż zajęta była swoimi wewnętrznymi sprawami.

Wraz z kolejnym rozbiorem skończyły się rządy targowicy, która przestała być potrzebna Katarzynie II. Zaskoczeni targowiczanie próbowali protestować, jednak szybko pogodzili się z rozbiorem. Król chciał zrzec się tronu, lecz nie pozwoliła mu na ten honorowy gest. Stanisław August był potrzebny zaborcom aby mogli oni zwołać sejm, który miał uznać II rozbiór Polski za zgodny z prawem. Posłowie zjechali się do Grodna (dziś tereny Białorusi) lecz nie chcieli uznać traktatu rozbiorowego. Pod przymusem został podpisany traktat rozbiorowy z Rosją. Przeciwno podpisaniu traktatu rozbiorowego z Prusami posłowie zaprotestowali milczeniem. Wówczas na salę wszedł generał dowodzony wojskami wysłanymi przez Katarzynę. Usiadł na krześle obok tronu królewskiego i czekał. Wreszcie o 4 nad ranem zagroził wprowadzeniem wojska na salę. Marszałek sejmu trzykrotnie zapytał posłów, czy sejm pozwala podpisać traktat. Odpowiedziało tylko głucho milczenie. Naraz jeden z posłów, płatny zdrajca Józef Ankwicz, oświadczył, że milczenie jest znakiem zgody. Posiedzenie sejmowe zostało zamknięte... Tak skończył się ostatni sejm w dziejach Rzeczypospolitej.

Notatka do zeszytu

Temat: II rozbiór Polski

1. Konfederacja targowicka (1792r.) :

a)zawiązana przez przeciwników Konstytucji 3 maja

b) skutki:

- wojna polsko-rosyjska
- upadek Konstytucji 3 maja
- ostatecznie II rozbiór Polski

2. Wojna polsko-rosyjska (1792r)

- bitwa pod Zieleńcami (zwycięstwo księcia Józefa Poniatowskiego)
- bitwa pod Dubienką (zwycięstwo Tadeusza Kościuszki)
- ustanowienie Orderu Virtuti Militari (najwyższe polskie odznaczenie wojskowe)
- król przystąpił do konfederacji targowickiej i wydał rozkaz wstrzymania walk

3. **W 1793r.** Rosja i Prusy dokonały II rozbioru Polski

Zadanie domowe

Jak ocenić przystąpienie Stanisława Augusta do konfederacji targowickiej?

Przeczytajcie proszę tekst ze strony 217, który próbuje odpowiedzieć na to trudne pytanie.

Pozdrawiam

Lidia Kania